

BARAZA LA WAWAKILISHI ZANZIBAR

Simu Nam. + 255 24 2230602/1
Fax Nam. + 255 24 2230215
Tovuti: www.zanzibarassembly.go.tz

SANDUKU LA BARUA 902,
ZANZIBAR
Barua Pepe: zahore@zanlink.com

HOTUBA YA MAONI YA KAMATI YA KATIBA, SHERIA NA UTAWALA YA BARAZA LA WAWAKILISHI KUHUSU MAKADIRIO YA MAPATO NA MATUMIZI YA WIZARA YA NCHI OFISI YA RAIS KATIBA, SHERIA, UTUMISHI WA UMMA NA UTAWALA BORA KWA MWAKA WA FEDHA - 2016/2017

Mheshimiwa Spika, awali ya yote hayo napenda kutumia fursa hii adhim kumshukuru Mwenyezi Mungu mwingi wa rehema, kwa kutuwezesha kuwa na afya njema, pamoja na hekma na busara katika kutekeleza majukumu yetu tuliyoopangiwa ya kuitumikia jamii ya Wazanzibari. Pia, natumia fursa hii kukushukuru wewe binafsi kwa kunipa uwezo wa kuchangia na kutoa maoni ya Kamati yetu ya Katiba, Sheria na Utawala, kuhusu Makadirio ya Mapato na Matumizi kwa Wizara ya Nchi Ofisi ya Rais Katiba, Sheria, Utumishi wa Umma na Utawala Bora kwa mwaka wa fedha, 2016/2017.

Mheshimiwa Spika, natumia nafasi hii pia kumshukuru Waziri wa Nchi Ofisi ya Rais - Katiba, Sheria, Utumishi wa Umma na Utawala Bora, Mheshimiwa Haroun Ali Suleiman, na Katibu Mkuu wake ndugu Asha Ali Abdulla pamoja na watendaji wengine wa Ofisi yake kwa kushirikiana nasi bega kwa bega katika kuipitia Bajeti ya Wizara hii.

Mheshimiwa Spika, sina budi kukiri mbele yako kuwa Wizara hii ni miongoni mwa Wizara kubwa zilizo katika mstari wa mbele kutekeleza kwa kiasi kikubwa yale yalioahidiwa katika Bajeti iliyopita na ndio wizara iliyobeba taasisi muhimu za nchi, hivyo si vyema kutowapongeza kwa juhudi zao hizo. Tunamuomba Mwenyezi Mungu awaongeze uwezo na hekma katika kutekeleza yale waliyojipangia kuyatekeleza katika Bajeti hii ya mwaka wa fedha 2016/2017.

Aidha, napenda kutoa shukrani zangu za dhati kwa Jumuiya ya Umoja wa Wanawake Tanzania (UWT) kwa kunichagua na kuwa Mwakilishi wao; lakini pia, nikishukuru chama changu cha CCM kwa kunitua katika Nafasi za Wanawake kwa kuwakilisha Watu wenye ulemavu. Nawahidi kuwa kazi walionipa nitaitekeleza kwa umakini na ujasiri wa hali ya juu.

Mheshimiwa Spika, Bajeti ya serikali ni waraka muhimu katika mustakbali wa Taifa lolote Duniani, na ni nyenzo kuu inayotarajiwa kuakisi utekelezaji wa mipango ya Kitaifa na

ambayo inalenga kuliendeleza Taifa katika maendeleo endelevu kwa mujibu wa shabaha na matarajio yaliyowekwa katika Mipango ya Nchi mahsusni.

Mheshimiwa Spika, Bajeti ya Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar ni chombo cha utekelezaji wa Mpango mpya wa Maendeleo wa mwaka 2016-2020, ambao ni mrithi wa Mpango wa zamani wa Kukuza Uchumi na Kupunguza Umasikini (MKUZA II), ambao umemaliza muda wake 2015.

Aidha, ni chombo cha utekelezaji wa Ilani ya Uchaguzi ya CCM ya mwaka 2015-2020 na Dira ya Maendeleo ya 2020 na Maendeleo endelevu ya Dunia. Hivyo, ni jukumu la Serikali kuhakikisha kuwa Bajeti inayopangwa inakwenda sambamba na mipango hiyo ya Kitaifa.

Mheshimiwa Spika, kwa upande wa Kamati yetu ya Katiba, Sheria na Utawala imeundwa na Wajumbe wenye uwezo na umahiri mkubwa wa kuchambua na kuelewa majukumu waliyopewa, hivyo imeweza kutumia nafasi hiyo kutoa ushauri wao juu ya kutafuta ufanisi na utekelezaji wa Bajeti hii ambayo imelenga kuboresha mahitaji ya msingi ya Wananchi zikiwemo huduma muhimu za kijamii.

Mheshimiwa Spika, Wajumbe waliounda Kamati hii ni kama wafuatao:-

i.	Mhe. Machano Othman Said	-	Mwenyekiti
ii.	Mhe. Mwantatu Mbarak Khamis	-	Makamo Mwenyekiti
iii.	Mhe. Wanu Hafidh Ameir	-	Mjumbe
iv.	Mhe. Saada Ramadhan Mwendwa	-	Mjumbe
v.	Mhe. Mihayo Juma N'hunga	-	Mjumbe
vi.	Mhe. Shamata Shaame Khamis	-	Mjumbe
vii.	Mhe. Nadir Abdulatif Yussuf	-	Mjumbe
viii.	Mhe. Ali Khamis Bakar	-	Mjumbe
ix.	Ndg. Rahma Kombo Mgeni	-	Katibu, na
x.	Ndg. Ali Alawy Ali	-	Katibu.

Mheshimiwa Spika, Wizara ya Nchi Ofisi ya Rais - Katiba, Sheria, Utumishi wa Umma na Utawala Bora ni kiungo muhimu cha utendaji katika Serikali ikiwa na muundo wa Taasisi 14 zinazojitegemea na Idara 09 zilizochini ya Wizara hii. Kupitia mfumo wa utekelezaji wa Bajeti wa PBB (Program Based Budget) Wizara hii imekua na program mbali mbali ambazo zimeainishwa kama ifuatavyo:-

OFISI YA RAIS – KATIBA, SHERIA, UTUMISHI WA UMMA NA UTAWALA BORA

Mheshimiwa Spika, Kwa kawaida Katiba inakuwepo kwa matakwa ya watu na kwa madhumuni ya kujenga jamii au nchi iliyoimara ili kuhakikisha kwamba nchi hiyo au jamii hiyo inatawaliwa kwa misingi ya serikali yenye kulinda na kuheshimu demokrasia.

Misingi ya demokrasia ya ukweli ndiyo inayoleta utekelezaji mzuri wa harakati za kimaendeleo na kusimamia majukumu ya kila taasisi na kila raia. Aidha, sheria hutungwa kwa kusimamia haki na wajibu wa kila mmoja miongoni mwa jamii na kuhakikisha kuwa haki inapatikana na kulindwa kwa misingi ya kidemokrasia.

Mheshimiwa Spika, Kamati yetu imechunguza kwa kina na kuona kwamba makadirio ya matumizi yaliopangwa katika Idara hii, kuna haja ya Serikali kuwapatia Bajeti hiyo ili kuweza kukamilisha malengo yao na kufikia hatua ya maendeleo endelevu kama ilivyo kadiriwa katika dira ya maendeleo ya 2020.

MAHKAMA

Mheshimiwa Spika, Mahkama ni mhimili mmoja wapo wa Nchi ambao unategemewa katika kusimamia Sheria na Haki za Wananchi wa Zanzibar. Katika kutekeleza jukumu la upatikanaji wa Haki na kuimarisha Utawala wa Sheria. Kamati yetu inaipongeza Mahkama kwa kuanzisha mfumo mpya wa kielektroniki wa kusimamia kesi (Computerised Case Management System) kwa lengo la kuweka utaratibu bora wa kumbukumbu na taarifa ambao utaongeza kasi ya uendeshaji wa kesi katika Mahkama zetu. Mfumo huu kwa sasa umeshaanza kufanya kazi katika Mahkama kuu Vuga kwa majaribio ya awali.

Aidha, Kamati yetu inashauri kwamba Serikali kupitia Wizara ya Afya kwa kushirikiana na Mahkama watafute njia mbadala ya kuweka kipimo cha kibaiolojia cha DNA katika kusaidia kupatikana kwa Haki dhidi ya vitendo vya Udhalilishaji.

Mheshimiwa Spika, Aidha, suala la mrundikizo wa kesi Mahkamani umekuwa mkubwa katika Mahkama zetu za Zanzibar na kusababisha kesi nyingi kupitwa na wakati, na hivyo kupelekea kutosikilizwa kwa wakati unaofaa. Kamati yetu inaomba Idara ya Mahkama kuhakikisha kuwa kesi zilizopo Mahkani katika Mahkama zote za Unguja na Pemba zisikilizwe kwa haraka ili kuacha kucheleweshwa kwa kesi hizo na hatimaye kupoteza Ushahidi au wahusika wa kesi hizo kuacha kuzifuatilia kabisa.

Mheshimiwa Spika, kwa mujibu wa Mhe: Waziri wa Kazi, Uwezeshaji, Wazee, Vijana, Wanawake na Watoto (Mhe. Maudline Cyrus Castico) wakati akijibu suali lililoulizwa kwa Wizara yake kuhusu “*Kesi za Udhalilishaji*” siku ya tarehe 26-05-2016, alisema:

“..takwimu kutoka Mahkamani zinaonyesha kuwa mnamo mwaka 2014, jumla ya kesi 96 zilifunguliwa zinazohusu ukatili na udhalilishaji wa wanawake na watoto, kati ya hizo kesi 5 zilitolewa uamuzi na kesi 24 zimetupiliwa mbali, na kesi zilizobali zilikuwa zinaendelea.

Pia, kuanzia Januari hadi October 2015, jumla ya kesi 49 zilifunguliwa na kati ya hizo ni kesi 2 tu zilipatiwa hukumu na 47 zilikua zinaendelea. Katika Mahkama ya Watoto,

jumla ya kesi 64 zilifunguliwa kwa mwaka 2015; kati ya hizo kesi 55 zilitolewa uamuzi na kesi 9 zinaendelea”.

Mheshimiwa Spika, hali hii inasikitisha sana na inavunja moyo kuona kuwa ni kesi chache zinazopatiwa hukumu na hili sio jambo zuri katika upatikanaji wa Haki.

OFISI YA MWANASHERIA MKUU ZANZIBAR

Mheshimiwa Spika, katika kuhakikisha kuwa suala la Sheria limepata ubora na ni haki na wajibu wa kila Binadamu kupatiwa, Afisi ya Mwanasheria Mkuu Zanzibar iliandaa miswaada ya kusimamia na kuiwakilisha Serikali Mahkamani, kushiriki na kutoa ufafanuzi wa sheria hizo kwenye kamati za Baraza la Wawakilishi, pamoja na majukumu mengine ya kisheria na kiutawala.

Mheshimiwa Spika, Kamati yetu inaliomba Baraza lako kupitisha kwa Program na fedha zilizotengwa kwa ajili ya utekelezaji wa malengo yaliyowekwa katika Taasisi hii.

OFISI YA MKURUGENZI WA MASHTAKA

Mheshimiwa Spika, Dira ya Ofisi ya Mkurugenzi wa Mashtaka ni utawala wa haki ya jina uliowazi, unaodumisha amani, utulivu na maendeleo ya Taifa. Lengo kuu ni kutoa huduma ya Mashtaka kwa niaba ya Watu na Serikali ya Zanzibar ambayo inajitegemea, iliyowazi, yenye nguvu, inayofanya kazi na yenye mafanikio.

Mheshimiwa Spika, Kamati yetu imefanikiwa pia kupitia Bajeti ya Ofisi ya Mkurugenzi wa Mashtaka na kujadili program mbali mbali zilizopangwa kutumika kwa mwaka huu wa fedha pamoja kuona umuhimu wake katika kufikia hatua ya maendeleo endelevu.

Aidha, katika kufanikisha utaratibu wa kuendesha mashtaka kiraia, Kamati yetu inaishauri Ofisi kuendelea kuweka ofisi zake kila Wilaya ili kuweza kuwafikia Wananchi kiurahisi na kujenga mazoea ya kuzitumia ofisi hizo. Aidha, Kamati inatoa ushauri kwa ofisi hii kujenga ushirikiano wa karibu na jeshi la polisi na Idara ya Mahkama ili haki ipatikane kwa Wananchi wote na kwa wakati.

Mheshimiwa Spika, kupitia kikao chako hiki adhim, Kamati yetu haina budi kupendekeza kupitishwa kwa program hizi na fedha zilizotengwa kwa ajili ya utekelezaji wa mpango wa maendeleo kupitia Bajeti hii.

TUME YA KUREKEBISHA SHERIA

Mheshimiwa Spika, Kamati imearifiwa kuwa katika mwaka uliotangulia, Tume ya Kurekebisha Sheria imezipitia sheria nne, na nyaraka zake kuzifanyia matayarisho kwa ajili ya kuziwasilisha katika kikao cha Makatibu wakuu. Sheria hizo ni sheria ya

Mwenendo wa Makosa ya Jinai, sheria ya Adhabu, sheria ya Mwenendo wa Madai na sheria ya Ushahidi.

Mheshimiwa Spika, kwa upande mwingine Tume imezifanyia mapitio sheria ya Usajili wa ndoa na Talaka za Waislam (sura ya 91/1936) na sheria za ufungaji na usajili za wasiokua waislam (sura ya 92/1915) na sheria ya usuluhishi (sura ya 27/193). Hatua iliyobaki kwa sasa ni kuziwasilisha kwa Wadau na kujadiliwa.

Mheshimiwa Spika, Kamati yetu imekaa na kujadili kwa umahiri mkubwa kuhusu makadirio na matumizi ya fedha kwa mwaka huu wa 2016/2017 na kuona kuwa, Tume hii ili iweze kukamilisha malengo na kazi zake, ambazo kwa sasa ni muendelezo wa kuzifanyia marekebisho sheria zilizopitwa na wakati, hivyo ni vyema kwa Wajumbe wa Baraza lako kupitisha program zote zilizoainishwa pamoja na fungu la fedha lililowekwa katika bajeti hii.

MAMLAKA YA KUZUIA RUSHWA NA UHJUMU WA UCHUMI

Mheshimiwa Spika, katika kuimarisha Utawala bora Zanzibar, Mamlaka ya kuzuia na kupamba na Rushwa na Uhujumu wa Uchumi ni muhimu sana kuwepo na kuwepo kwake imeweza kusaidia utendaji kazi pamoja na kujenga nidhamu kazini. Kamati yetu inapendekeza watendaji wa Taasisi hii waendeleo kupatiwa mafunzo ili kujenga uwezo wa Taasisi na ufanisi katika utendaji wao wa kazi.

Mheshimiwa Spika, Kamati yetu baada ya kukaa na kujadiliana na Idara husika imeona kuwa kiasi cha fedha kilichokadiriwa kinaweza kukidhi mahitaji endapo kitapatikana kwa wakati. Tukumbuke kuwa lengo la Mamlaka ya kuzuia rushwa kwa mwaka huu ni; “kuzuia rushwa kutokea na kukuza uelewa wa wananchi juu ya madhara ya rushwa na uhujumu wa uchumi”. Hivyo, Zanzibar bila Rushwa inawezekana.

KAMISHENI YA UTUMISHI WA UMMA

Mheshimiwa Spika, Kamati yetu imeelezwa kuwa katika mwaka wa bajeti wa 2015/2016, Kamisheni ilipokea na kushughulikia Mapendekezo ya Miundo ya Taasisi kutoka Taasisi nne za Umma na Muundo wa Mshahara kutoka Taasisi moja. Aidha, ukaguzi maalum wa kuangalia masuala ya Mishahara na Maposho katika Wakala Tendaji wa Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar ulifanyika.

Mheshimiwa Spika, Kamati yetu inaomba Kamisheni ya Utumishi wa Umma kusimamia taratibu zote zinazotumiwa na Chuo cha Utumishi wa Umma IPA (Institute of Public Administration) katika utaratibu wake wa kupiga faini wanafunzi ambao wameshindwa kulipa ada za masomo. Kamati yetu imegundua kwamba utaratibu wa faini unaotumika chuoni hapo haukowazi. Aidha, Kamati inashauri chuo hiki kufuata taratibu zote za malipo kama wanavyofanya vyo vyengine vya elimu za juu.

TUME YA UTUMISHI SERIKALINI

Mheshimiwa Spika, lengo kuu la Tume ya Utumishi Serikalini ni Kuimarisha Utawala bora katika Utendaji wa Serikali. Aidha, Kamati yetu imekaa na kupitia Bajeti yake na kuona kuwa kuna umuhimu mkubwa wa kupatikana fedha hizo kwa wakati.

Mheshimiwa Spika, Kamati yetu inapendekeza kwa Tume ya Utumishi Serikalini kuliangalia vyema suala la ajira na kuhakikisha kwamba; Ajira zinapatikana kwa wote na kwa kuzingatia sifa za ajira husika. Aidha, Kamati inashauri kwamba ili kuondoa malalamiko ya watafutaji ajira ni vyema kuwe na uwazi katika utoaji wa ajira, pia sifa ya uzalendo iwe ni sehemu muhimu ya kuzingatiwa katika utoaji wa ajira hizo.

HITIMISHO

Mheshimiwa Spika, Kamati yetu inachukua nafasi hii kuliomba Baraza lako kufanya juhudi za kuvipitia vifungu vyote vya fedha vilivyoainishwa katika program mbali mbali za Wizara hii na kutoa mapendekezo yao ili kuiboresha na kuijenga Bajeti ambayo ni muhimu katika utekelezaji wa shughuli za Serikali na kuleta maslahi kwa mujibu wa dira ya maendeleo ya 2020 na Ilani ya CCM ya mwaka 2015-2020 na mwishowe naomba waipitishie.

Mheshimiwa Spika, mwisho kabisa, naomba kukushukuru tena kwa kunipa fursa hii ya kuwasilisha Hotuba ya maoni ya Kamati yetu ya Katiba, Sheria na Utawala katika Baraza lako. Sambamba na hili, pia niwashukuru Wajumbe wa Baraza lako tukufu kwa kunisikiliza kwa utulivu wakati wote wa kuwasilisha Hotuba hii.

Mheshimiwa Spika, Naomba Kuwasilisha.

Ahsante;

.....
(Mhe. Mwantatu Mbarak Khamis)
Makamo Mwenyekiti
Kamati ya Katiba, Sheria na Utawala,
Baraza la Wawakilishi,
Zanzibar.